

מסר

לתשעה באב

ב'י אחרית א'ין א'ס א'ק'ל ג'א'ול'מ

הרב דוד משה בלוי שליט"א

מספר ישיר לשיעורי הרב: 073.2951516

"והראינו בבנינו ושמחנו בתקוננו"

מסר לתשעה באב

הרב דוד משה בלוי שליט"א

והנה שוב פעם תשעה באב יום בו אנחנו מתאבלים על חורבן. חורבן בכל המציאות. חורבן של ירושלים. חורבן של בית המקדש. חורבן של עם ישראל. חורבן של ארץ ישראל. כל הדברים הקדושים אין להם מקום בעולם, הם בגלות, הם גולים ממקום למקום, אין מקום לשכינה הקדושה, לקדושה, לשרות בעולם. ואנחנו מתאבלים, מצטערים, בוכים, ומתאבלים, וגם מבקשים ומתחננים. הקב"ה יחזיר לנו, יגאל אותנו, יגאל את העולם כולו, יבנה את בית המקדש, ישיב את ישראל לנוויהם, יחזיר את הקדושה למקומה, ייתן לנו את התורה בשלמות. כל הדברים הטובים, עולם שלם מתוקן, שאמור להיות וצריך להיות.

אבל כשאנחנו מתפללים, יש אולי מקום למחשבה; מה אמורה להיות עיקר התפילה שלנו. אנחנו הרבה פעמים מנסים להתפלל, מנסים לעשות סגולות, כל מיני דברים כדי באמת לצאת מכל צרות הכלל והפרט שהם כולם חלק מהחורבן הנוראי הזה. כל צרה פרטית שיש לבן אדם גם היא חלק מהדבר הנורא, מהחורבן הנוראי הזה שנמצא בעולם.

אבל כשאנחנו מתפללים, בואו נחשוב יחד על צורת התפילה. הייתי רוצה להביא משל, תארו לעצמכם בחור צעיר מקבל לראשונה רישיון, הוא יכול להנהיג ברכב, הוא מאוד שמח, ואז הוא בא לאבא ואומר, אבא, אפשר לקבל את המפתחות של הרכב? בסדר, בשמחה רבה. אבא נותן לו את המפתחות של הרכב והילד יוצא עם הרכב והאבא מתחיל לקבל דרישות שלום לא כל כך נעימות. מתברר שהבחור הצעיר הזה נוסע בפראות, לא מבין, פשוט לא מבין את המשמעות של רכב, כמה זה דבר טוב מצד אחד, אבל כמה זה דבר מסוכן מצד שני. הילד חוזר הביתה ואבא אומר: את המפתחות בבקשה. אתה לא יכול לקבל עוד פעם את הרכב, אתה לא מבין מה המשמעות של לנהיג ברכב. לא נעים לומר, אבל אני לא רוצה להיות אב שכול, ואני גם לא רוצה להיות אבא של רוצח. אז אין לי ברירה ואתה לא יכול לקבל את הרכב עוד פעם. טוב, הילד יודע שאין מרצים את האדם בשעת כעסו, הוא כבר מכיר את האבא, יש לו כבר ניסיון של 18-20 שנה, הוא יודע מתי לא ללחוץ. זו הצידה, אחרי כמה ימים הוא מגיע לאבא: אבא הבנתי, יהיה בסדר, אני הפנמתי, אני חשבת על זה, יהיה בסדר, תן לי עוד פעם את המפתחות, תן לי עוד צ'אנס. ואבא נותן לו עוד צ'אנס. והילד לוקח עוד פעם את המפתחות של הרכב, ואיך אומרים? עודך. חוזרים ד"שים וחוזרים כל מיני שמועות וכל מיני ידיעות שהילד, לא, הוא אמר שהוא הבין, הוא לא באמת הבין, זה לא מה שצריך להיות. ואז הילד חוזר ואבא לוקח את המפתחות ולא מוכן להחזיר לו אותן. הילד עושה חושבים, ואחרי כמה ימים הוא עוד פעם בא לאבא: אבא, אני רוצה את המפתחות של הרכב, אני מוכן להבטיח לך שאני אלמד את כל הגמרא שלומדים בישיבה, ואני אבחן על כל בבא קמא, רש"י ותוספות. תן לי את המפתחות של הרכב. האבא שומע, אבל לא בדיוק מתרגש. אומר הבן: אני מבטיח לך שאני אקום כל יום לתפילה, תן לי את המפתחות, אבא, אני אגיד את כל התהילים

תשעה באב

הרב דוד משה בלוי שליט"א

פעמיים. שום דבר לא עוזר. ואז האבא אומר: תקשיב, לא לקחתי לך את המפתחות של הרכב בגלל שאתה פשוט לא לומד מספיק בבא קמא עם תוספות, או לא אומר מספיק תהילים, לקחתי לך את זה כי אתה לא מבין מה המשמעות של לנהוג ברכב, אז אתה לא יכול לקבל את הכלי כל כך חזק הזה אם אתה לא מבין איך משתמשים בו. מה אתה מספר לי? שתלמד בבא קמא? מצוין, זה מאוד משמח אותי, אבל מה זה קשור? אתה מנסה לשכנע אותי מאוד יפה, אבל בטורקית. אני לא מבין מה שאתה אומר בכלל. בוא תספר לי שאתה מבין מה זה לקחת אחריות על חיי אדם, בוא תספר לי שאתה מבין מה המשמעות של לנהוג, ספר לי שאתה יודע לרכב על אופניים באחריות, תראה לי שאתה יודע לנהוג על בימבה כמו שצריך, אחר כך נדבר אם ניתן לך מפתחות של רכב.

מה קורה איתנו? אנחנו רוצים גאולה, רוצים לחזור לירושלים, רוצים לחזור לבית המקדש, רוצים לחזור לכל הדברים הטובים והיפים האלה, לשמחה הגדולה הזאת. אנחנו באים לפני הקב"ה ואומרים, אנחנו נגיד תהילים, אנחנו נתפלל, אנחנו נלמד, אנחנו נעשה המון המון דברים מאוד מאוד טובים. למה הקב"ה לקח לנו את המפתחות של הרכב? המהר"ל מגלה לנו; בית ראשון זה סיפור אחד, אבל בית שני, אומר המהר"ל בנצח, בית שני המשמעות שלו הייתה, מקום לאחד את בני ישראל. כבר בתחילת בית שני, עם ישראל היה מפוזר בעולם. היו יהודים בספרד, היו יהודים באיטליה, היו יהודים בתימן, היו יהודים במרוקו, היו יהודים בעיראק, בבבל. היו יהודים כבר מפוזרים בעולם. מה יאחד את כל עם ישראל לגוף אחד? נתן לנו הקב"ה את בית המקדש, וזה עומק המשמעות של בית המקדש השני. מקום שמאחד את כל עם ישראל יחד. כל עם ישראל תורמים מחצית השקל עם הקלבון, מעלים את זה לירושלים, מקריבים קורבנות שכל עם ישראל שותף בהם. כל עם ישראל עולה לרגל, אין חיוב, יש חיוב, אבל האנשים עולים לרגל, מתקבצים יחד במקום אחד, וזה מקום שקושר את כל עם ישראל להיות יחידה אחת. למרות הפירוד שיש, מדברים שפות שונות, אוכלים אוכל שונה, נראים אחרת, מתנהגים אחרת, אבל יש את מה שמאחד אותנו ביחד, בית המקדש, הבית של כל יהודי. אבל אז מה קורה? מתחילים מריבות על מי ישלוט בבית המקדש. נעץ חזיר טלפיו בחומה ונזדעזעה ארץ ישראל 400 פרסה על 400 פרסה. מאמר חז"ל מוכר. השם ישמור ויציל. כשדבר כזה קורה שנעץ חזיר טלפיו בחומה. למה זה קרה? כי היוונים הרשעים או הרומאים האכזרים עשו את זה? הגמרא הרי מספרת לנו מתי זה קרה: הורקנוס ואריסטובולוס, שני אחים ממשפחת החשמונאים, שני אחים רבו ביניהם מי יהיה הכהן הגדול. ובמריבה הזאת - כי אחד לא נתן לשני, ומריבה מי יהיה בבית המקדש - אז קרה הסיפור הזה של נעץ חזיר טלפיו. והעלו כל יום כבש ובאותו יום העלו חזיר, ונעץ חזיר טלפיו בחומה ונזדעזעה ארץ ישראל. מה היה בתקופה שלפני חורבן בית המקדש? הסיקריים, הסיקריקים שהיו מסתובבים ברחובות עם סכין קטנה בתוך השרוול שלהם, וכשהם היו רוצים לחסל מישהו הם מוציאים את הסכין, דוקרים אותו באמצע הרחוב וממשיכים ללכת, ואנשים לא יודעים איך הוא מת. ועל מה הם רבו? על השליטה בבית המקדש. על מי יחליט מי נכנס מי יוצא, על מי ייקח את הכסף וינהל אותו. אומר הקב"ה: למה נתתי לכם בית מקדש? מקום שיאחד את עם ישראל להיות גוף אחד. ואז מה? רבים מי יהיה הכהן גדול, רבים על השררה בבית המקדש, והורגים ורוצחים אחד את השני ונעץ חזיר טלפיו

תשעה באב

הרב דוד משה בלוי שליט"א

בחומה? תביא את המפתחות! אתה לא יודע איך לנהוג ברכב, אתה לא יכול לנהוג ברכב, תביא את המפתחות! תחזיר אותם בבקשה.

אז אנחנו היום באים לקב"ה ומבקשים: אני אלמד, בבא קמא עם תוספות, אני אעשה זה, אני אנסה. אתה מדבר טורקית. בואו תראו לי, אומר הקב"ה, שעל בימבה אתם יודעים לנהוג. בואו תראו לי שבבית כנסת הרוחניות היא גורם מאחד ולא גורם מפריד. שבמוסדות לימוד, במוסדות חינוך, בבתי מדרש, בשיעורי תורה, שיודעים להתאחד כמה סוגי יהודים מכמה חוגים, מכמה מדינות, מכמה מקומות, ללמוד יחד, לקדש יחד את שם השם. זה המפתח לקבל חזרה את המפתחות ולהראות לקב"ה: ריבוננו של עולם, הבנו את המסר. כי אם לא, בשביל מה? אני אתן לכם את בית המקדש, ואז מה? תתחילו לריב מי הכהן הגדול? מאיזו עדה? יהיו מריבות מי אחראי על הדלת? מי יכול להיכנס ומי לא ובאיזה תנאים? בשביל זה לתת את בית המקדש? לחזור לאותה התנהגות? אני חס ושלום לא מעביר ביקורת על אף אחד. הראשון שצריך לקבל את הביקורת הזאת זה אני עצמי, חד משמעית. יש לנו פה כל כך הרבה, כל כך הרבה לתקן בנקודה הזאת של לראות את הרוחניות, את בית השם, את כל דבר של קדושה, כגורם שמאחד אותנו יחד, שיאחד אותנו יחד.

אני חושב לפרש על בסיס דברי הרב אלישיב, בספר 'דברי אגדה', על הגמרא בברכות. הגמרא מספרת שרבי יוסי יום אחד יוצא לדרך. היה צריך להתפלל, והוא רואה חורבה אחת מחורבות ירושלים. הוא נכנס אל החורבה ומתפלל, והגיע אליהו הנביא, ושמר לו על הפתח, והמתין לו, מחכה לו ליד הפתח. כשרבי יוסי יוצא, שואל אותו אליהו הנביא, מה קול שמעת בחורבה זו? האם שמעת משהו בתפילה? אליהו הנביא אומר לו שכן, שמעתי בת קול. אבא שלי מסביר שהוא שמע את זה בברכת "תשכון", ברכת "ולירושלים עירך". שם הוא שומע את הבת קול הזאת. הבת קול אומרת: "אוי להם לבנים שבעוונותיהם החרבתי את ביתי ושרפתי את היכלי והגליתים לבין אומות העולם". אומר לו אליהו הנביא: חיך, לא רק בשעה הזאת כך, אלא בכל שעה ושעה הבת קול הזאת אומרת את זה. ובשעה שישראל נכנסים לבתי כנסיות ולבתי מדרשות ואומרים 'הא שמו הגדול מבורך', כשעם ישראל מתאספים בבתי כנסת ואומרים 'אמן יהא שמיה רבה', השכינה מה אומרת? אשרי המלך שמקלסין אותו בביתו כך, מה לו לאב שהגלה את בניו ואוי להם לבנים שגלו מעל שולחן אביהם. כך לשון הגמרא. שימו לב שיש שינוי בין הלשונות. רבי יוסי בחורבה מה הוא שומע? "אוי להם לבנים שבעוונותיהם החרבתי את ביתי ושרפתי את היכלי והגליתים לבין אומות העולם". אליהו הנביא אומר לו שמה השכינה אומרת כשעם ישראל מתכנסים בבתי כנסיות ובתי מדרשות ואומרים 'יהא שמיה רבא מבורך': "אשרי המלך שמקלסים אותו בביתו כך, מה לו לאב שהגלה את בניו". יש שינוי בין הלשונות. אז על בסיס דברי הרב אלישיב אפשר לפרש; חורבה - חורבה זה מקום שיש בו חורבן, מקום לא בנוי, אסור להיכנס לחורבה מפני החשד ומפני המפולת ומפני המזיקים. זה מקום שבו האדם כיחיד, כבודד, זה לא קבוצה. במקום כזה, שכל אחד לבד, זה "אוי להם לבנים, שבעוונותיהם החרבתי את ביתי". תראו איך בית הכנסת נראה, בית הכנסת נראה כמו חורבה, הוא לא נראה כמו בית כנסת יפה ומפואר. אז "אוי להם לבנים שבעוונותיהם", בגלל ההתנהגות שלהם, "החרבתי את ביתי ושרפתי את היכלי והגליתים לבין אומות העולם". אבל כשהקב"ה בא לבתי כנסיות - מה זה כנסיות? התכנסות, שאנשים יהודים מתקבצים יחד להתפלל

תשעה באב

הרב דוד משה בלוי שליט"א

באהבה אחד עם השני, יוצרים יחד את ה"זנקדשתי בתוך בני ישראל" שחיים באחדות, אז מה הקב"ה אומר? אשרי המלך שמקלסים אותו בביתו כך. אפילו שזה מקדש מעט, זה רק בתי כנסיות, אז מה לו לאב שהגלה את בניו. חבל! הם מבינים את המשמעות של להתאחד סביב רוחניות. הם מבינים את המשמעות מה זה בית כנסת. מה לו לאב שהגלה את בניו ואוי להם לבנים שגלו מעל שולחן אביהם.

וזו נקודה באמת, נקודה עמוקה שיש לנו כל כך הרבה להתאחד בדבר הזה, להתאחד סביב רוחניות. לראות את הרוחניות ולדאוג שהרוחניות תהיה הגורם המאחד בינינו, וחס ושלום, חס ושלום שרוחניות לא תהיה הגורם המפריד בינינו. וכשזה יהיה המאחד בינינו נזכה, הקב"ה יזכה אותנו להגיע אל האחדות הזאת, ולזכות באמת שהקב"ה יחזיר לנו את המפתחות, וייתן לנו את בית המקדש, ארץ ישראל, ירושלים עיר הקודש, גאולה שלמה.

השם יעזרנו, במהרה בימינו. אמן.

